

Bedömning av utredning utförd av konsultföretaget WSP enligt beställning från Försvarmakten (tillståndsansökan för flygskjutmålet Hammaren)

Sammanfattning av SLU:s synpunkter

- ArtDatabanken bedömer att berört område kan vara naturtyp trots att ingen karaktäristisk art är påträffad i det kompletterande underlaget.
- Det undersökta området har troligen betydelse för sik då grundlekande sik har sin enda kända lekplats i Vättern söder om Karlsborg. I bevarandeplanen för området anges att Försvarets aktivitet i sikens lekområden kan vara ett potentiellt hot i framtiden beroende på hur verksamheten utvecklas.
- Det är svårt att uttala sig om det tidigare funnits större och tätare bestånd av kransalger. I mindre kransalgsjöar kan ibland kransalgerna minska dramatiskt utan någon tydlig orsak för att sedan återhämta sig.

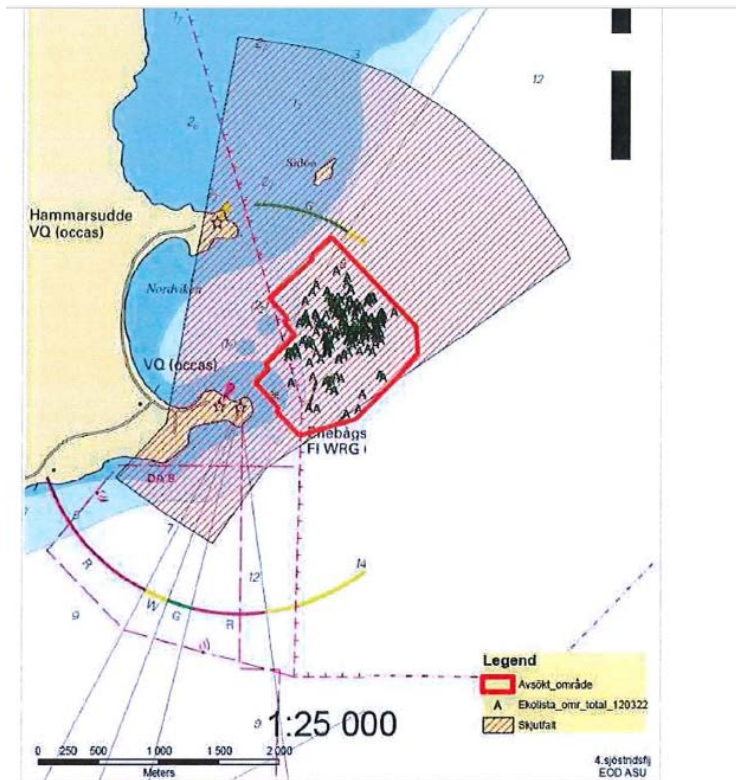
Naturvårdsverkets frågor

1. Kan detta vara naturtyp kransalgsjöar (3140) trots att ingen karaktäristisk art förekommer utan endast en typisk art?
2. Är det rimligt att bedöma att området inte har betydelse för fiskarter som röding och sik i de delar där det förekommer kransalger?
3. Finns det skäl att tro att det tidigare varit mer kransalger?

ArtDatabankens svar

Området i rött i figur 1 nedan ligger inom Natura 2000 för Västra Vättern (SE0540225). I NaturaNaturtypskartan (NNK) så har det inte gjorts någon närmare naturtypsklassning annat än att naturtypen är 3000 (Generell kod för sötvatten som inte används för nykartering men kan finnas som en rest från översättningen från basinventeringen - BIDOS). Detta kan vara ett resultat av att området inte karterats närmare i detalj.

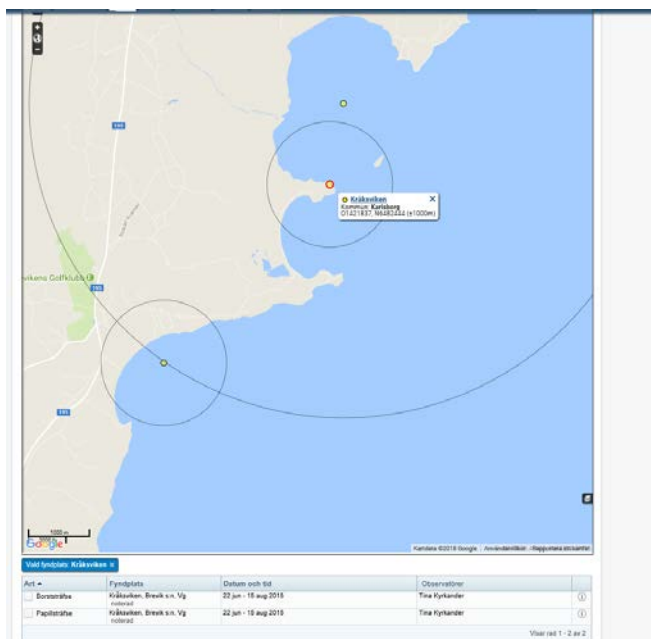
Naturtypen kransalgsjöar 3140 är inte utpekad i Natura 2000-området Vättern Västra (SE0540225), dvs i berörd del av sjön. Naturtypen kan dock förekomma fläckvis lokalt där sediment och berggrund ger förutsättning för naturtypens karaktäristiska vegetation. Den naturtyp som anges inom Natura 2000 området är 3130 (Oligo-mesotrofa sjöar med strandpryl, braxengräs eller annuell vegetation på exponerade stränder). I NNK anges inte någon av de två naturtyperna inom varken det röda eller det streckade området på kartan (figur 1). Båda naturtyperna finns i övriga Vättern.

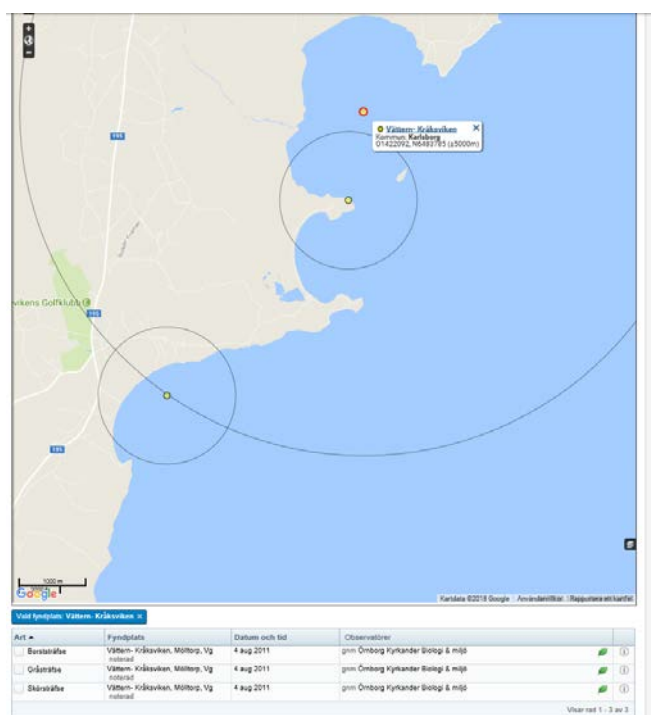
Figur 1. Tidigare undersökt område för ammunitionsrester, samt observerade rester av ammunition, röd pil indikerar flygskjutmålet.

Förutom den art som anges i underlaget, bortsträfsse (*Chara aspera*), finns det i Artportalen registrerade fynd av gråsträfsse (*Chara contraria*) i anslutning till och inom det rödmarkerade området (Figur 2 och 3). Båda dessa arter är typiska arter (dvs utgör indikatorer för gynnsam bevarandestatus) för naturtyp 3140.

I Försvarmaktens redovisning nämns att bortsträfsse hittats (kan vara samma fynd som presenteras i Artportalen) och att Vätternvårdsförbundet gjort bedömningen att skjutfältsområdet utgör naturtyp 3140. Med anledning av fynden av typiska arter och de kransalgsbestånd som foton och figur 7 i Försvarmaktens redovisning visar så bedöms området sannolikt kunna utgöra naturtyp 3140. I övrigt nämns flera andra arter i redovisningen som typiska för Vättern men ska inte förväxlas med de arter som är indikatorer sk typiska arter för naturtypen. Det är svårt att uttala sig om det tidigare funnits större och tätare bestånd av kransalger. I mindre kransalgsjöar kan ibland kransalgerna minska dramatiskt utan någon tydlig orsak för att sedan återhämta sig.

Figur 2. Kransalgsfynd från 2015 registrerade i Artportalen

Figur 3. Kransalgsfynd från 2011 registrerade i Artportalen.

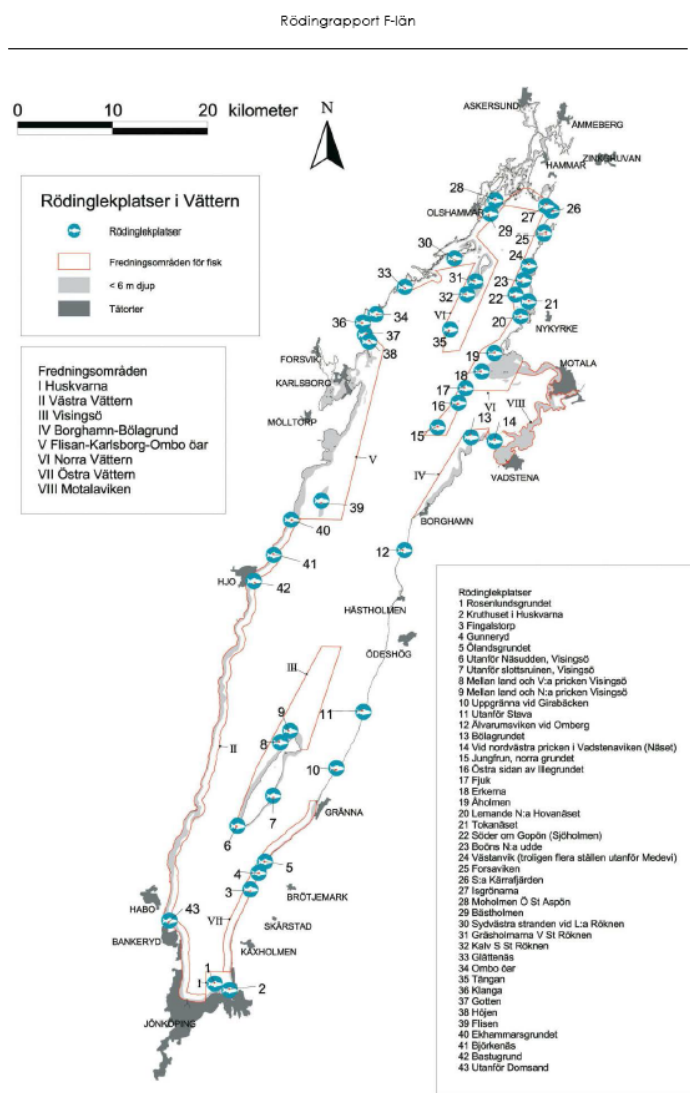
Eftersom kransalgsområden kan vara viktiga lek, uppväxt och födosöksområden för fiskar, som det även nämns i redovisningen, så är det en relevant fråga om verksamheten kan påverka faunan.

Grundlekande sik har sin enda kända lekplats i Vättern söder om Karlsborg i anslutning till Försvarmakten övnings- och skjutområde vid Kråk

(remissversion av Bevarandeplan –Vätternvårdsförbundet 2018). Siken leken under oktober-december.

Området har inte noterats som ett viktigt lekområde för röding men området som helhet ingår i fredningsområde med restriktioner med avsikt att skydda arten (Figur 4):

(<http://www.lansstyrelsen.se/jonkoping/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2015/2015-38%20R%C3%B6dingrapport%20F-l%C3%A4n.pdf>)

Figur 6. Lekområden för storrrödingen i Vättern.

Figur 4. Lekområden för storrrödingen i Vättern.

Beslut om detta yttrande har fattats av programchef Lena Tranvik efter föredragning av naturtypsansvarig Eddie von Wachenfeldt.